ANEXĂ

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent

PR

2026-2029

Lista abrevierilor

ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANES	Agenția Națională Pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANS	Agenția Națională pentru Sport
AvP	Instituția Avocatului Poporului
CCD	Casa Corpului Didactic
CNA	Consiliul Național al Audiovizualului
CNCE	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
CNSAS	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
CPM	Cancelaria Prim-Ministrului
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională
CMBRAE	Centrul Municipiului București de Resurse și de Asistență Educațională
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DNP	Direcția Națională de Probațiune
DRI	Departamentul pentru Relații Interetnice
E-ARC	Centrul Euro-Atlantic pentru Reziliență
IICCMER	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
IGI	Inspectoratul General pentru Imigrări
IGJR	Inspectoratul General al Jandarmeriei Române
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
INCFC	Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală
INA	Institutul Național de Administrație
INM	Institutul Național al Magistraturii
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
ISMB	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MC	Ministerul Culturii
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MJ	Ministerul Justiției
MMFTSS	Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale
MP-PÎCCJ	Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
MS	Ministerul Sănătății
SNAT	Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2025-2030
SSC	Secretariatul de Stat pentru Culte

INTRODUCERE

Extremismul violent reprezintă una dintre cele mai complexe și dinamice amenințări la adresa securității naționale, stabilității democratice și coeziunii sociale, depășind frontierele geografice și ideologice. Extremismul violent nu apare izolat, ci este rezultatul unor procese graduale de radicalizare, care se dezvoltă în timp și în condiții favorizante. Radicalizarea desemnează procesul prin care persoane sau grupuri de persoane parcurg o evoluție progresivă de transformare cognitivă, caracterizată prin îngustarea perspectivelor și accentuarea polarizării, care poate evolua până la justificarea sau acceptarea unor soluții extreme, violente. În timp ce radicalizarea descrie această dinamică de evoluție, extremismul violent reflectă configurarea relativ stabilă a pozițiilor ideologice, care se manifestă la nivel comportamental. Din această perspectivă, prevenirea extremismului violent implică atât gestionarea manifestărilor, cât și intervenția asupra proceselor care le generează.

Nu orice formă de gândire sau poziționare radicală conduce, însă, la extremism violent. Într-o societate democratică, exprimarea unor opinii ferme, contestatare sau orientate către schimbare profundă face parte din dinamica legitimă a pluralismului și a progresului social. Diferența relevantă nu este dată de intensitatea opiniilor, ci de modul în care acestea sunt formulate și susținute, de conținutul ideilor și raportarea la drepturile și libertățile altora, de efectele pe care le urmăresc și de potențialul lor de a legitima violența. Concret, radicalizarea devine problematică atunci când este însoțită de respingerea dialogului democratic și schimbul echitabil de idei, delegitimarea sistematică a celorlalți și, în etapele avansate, de justificarea sau acceptarea utilizării violenței.

Extremismul se manifestă inițial, în formele sale non-violente sau pre-violente, prin adoptarea unor credințe relativ stabile, rigide și intolerante, care contestă valorile democratice, pluralismul și drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Aceste forme, inclusiv cele de natură religioasă, naționalistă, ideologică sau culturală, nu implică în mod direct utilizarea violenței, dar creează un cadru favorabil polarizării, izolării și legitimării unor acțiuni radicale. Pe măsură ce aceste convingeri sunt internalizate, procesul de radicalizare poate evolua spre forme mai severe, în care adversarii sunt percepuți ca amenințări existențiale, iar utilizarea violenței devine justificată sau necesară pentru atingerea unor obiective ideologice. Astfel, trecerea la extremismul violent intervine atunci când convingerile radicale sunt asociate cu intenția de a utiliza forța, coerciția sau intimidarea pentru impunerea unei „cauze", transformând ideologia într-un mijloc de legitimare a agresiunii.

Acest proces este determinat de interacțiunea complexă a unor factori individuali, sociali, economici, politici și ideologici, care pot avea atât cauze interne, cât și influențe externe. Printre factorii de risc se numără experiențele de discriminare, inegalitățile sociale, percepția de marginalizare sau excluziune, sub-reprezentarea politică sau civică, autonomia redusă, precum și lipsa perspectivelor de viață, a oportunităților economice sau accesul limitat la resurse și servicii esențiale. De asemenea, expunerea la violență, abuz sau opresiune, la nivel individual sau colectiv, poate contribui la dezvoltarea unor atitudini radicale.

Radicalizarea este susținută și de mecanisme psihosociale și ideologice care facilitează aderarea la și consolidarea convingerilor extremiste. Dimensiunea ideologică operează pe mai multe niveluri interdependente – individual, de grup și societal – influențând modul în care indivizii își construiesc identitatea, își definesc apartenența și interpretează realitatea socială. La nivel individual, aceasta se reflectă în convingeri și identități, la nivelul grupurilor, în norme, presiuni și modele de legitimare, iar la nivel societal, în sisteme de valori, cadre normative și narațiuni dominante. În acest sens, ideologia devine un factor transversal, care poate facilita sau accelera procesele de radicalizare, în special atunci când este

PROIECT

corelată cu discursuri polarizante, antidemocratice sau care neagă drepturile și libertățile fundamentale ale altor persoane.

Deși vulnerabilitățile socioeconomice sunt frecvent asociate cu procesele de radicalizare, extremismul violent nu este un fenomen limitat la persoane afectate de astfel de condiții. Acesta poate apărea și în contexte caracterizate prin dezvoltare economică, nivel educațional ridicat și integrare socială ridicată, unde factorii declanșatori capătă forme diferite. În astfel de situații, radicalizarea poate fi determinată de frustrări existențiale, de căutarea unui sens personal, de contestarea ordinii sociale percepute ca lipsită de autenticitate sau de atracția față de ideologii radicale ca forme de autoafirmare. Influența narațiunilor polarizante, a teoriilor conspiraționiste și a informațiilor false, pe fondul deziluziei politice și al neîncrederii în instituții, poate contribui, de asemenea, la consolidarea convingerilor extremiste. Astfel, în aceste contexte, radicalizarea este alimentată predominant de factori psihosociali, identitari și culturali, care transformă ideologia extremistă într-un reper identitar și motivațional, oferind recunoaștere și acțiune.

Un rol important în procesele de radicalizare îl au grupurile și mediile extremiste, care exploatează vulnerabilitățile individuale și contextuale prin oferirea unui cadru aparent coerent și predictibil. Acestea propun narațiuni simplificate, care oferă certitudine și claritate morală într-un context social perceput ca ambiguu sau instabil. Apartenența la grup este condiționată de adoptarea unor credințe rigide, iar identitatea individuală este redefinită în funcție de loialitatea față de grup și cauza acestuia. În același timp, sunt promovate narațiuni identitare care construiesc o distincție clară între „noi" și „ceilalți", atribuind membrilor statutul de „aleși", „mai lucizi" sau „mai morali". Aceste mecanisme consolidează coeziunea internă a grupului și facilitează depersonalizarea adversarilor, reducând barierele psihologice în calea violenței și legitimând acțiunea agresivă ca parte a unei misiuni percepute drept necesare.

Platformele de social media, aplicațiile de comunicare digitală și alte servicii online, inclusiv platforme de conținut video și aplicații de tip mesagerie, în special cele insuficient reglementate, oferă vizibilitate și accesibilitate persoanelor, grupurilor sau rețelelor extremiste, permițând acestora să opereze cu ușurință, inclusiv sub protecția anonimatului. Expunerea indivizilor la conținut extremist sau interacțiunea cu astfel de entități, în mod pasiv sau activ, poate conduce la radicalizare sau la amplificarea proceselor de radicalizare. Mediul online favorizează, totodată, manipularea utilizatorilor și a informației, iar mecanismele de amplificare algoritmică și economia atenției[1] pot accelera difuzarea și consumul repetat de conținut radical, favorizând formarea camerelor de ecou[2]. În acest context, tinerii și persoanele aflate în situații vulnerabile sunt mai ușor influențate, inclusiv pe fondul dificultății de a distinge între informațiile verificate și conținutul manipulator, în condițiile unei utilizări extinse a internetului și a rețelelor sociale. Utilizarea internetului pentru îndoctrinare necesită, astfel, o atenție sporită, inclusiv în raport cu extinderea unor platforme digitale emergente, precum cele de tip gaming sau alte medii interactive, care funcționează ca spații de socializare și difuzare de conținut ideologic, în special în rândul tinerilor. Caracterul lor semi-privat și dificultatea de monitorizare favorizează circulația mesajelor fără intervenții eficiente de moderare.

În acest context, tendințele observate la nivel european confirmă aceste dinamici. Potrivit EUROPOL[3], se înregistrează o scădere semnificativă a vârstei persoanelor vizate de grupările teroriste sau extremiste, tinerii și minorii fiind considerați vulnerabili, ușor de influențat, dispuși să acționeze rapid și dificil de sancționat

[1] Economia atenției desemnează un cadru conceptual care descrie modul în care atenția umană, considerată o resursă limitată, devine obiectul competiției între actori economici și platforme digitale, într-un context caracterizat de abundența informațională, în care mecanismele tehnologice și algoritmice sunt orientate spre captarea, menținerea și monetizarea atenției utilizatorilor

[2] Camerele de ecou (din mediul online) sunt spații în care oamenii interacționează doar cu informații și opinii care le confirmă propriile convingeri, excluzând perspectivele opuse. Aceste spații limitează expunerea la puncte de vedere diverse, făcând ca anumite credințe să devină mai rigide și mai dificil de contestat. În mod specific, rețelele sociale și platformele de știri online facilitează apariția acestor cutii de rezonanță, amplificând dezinformarea, deoarece algoritmii tind să afișeze conținut similar cu preferințele utilizatorului, ceea ce consolidează înclinațiile și opiniile deja existente - https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/

[3] EUROPOL – Raportul din 2024 privind situația și tendințele terorismului în Uniunea Europeană.

penal. Astfel, aceștia au fost implicați atât în planificarea atacurilor, cât și în producerea de propagandă teroristă sau de conținut care incită la violență, prin exploatarea funcționalităților tehnologice care facilitează creșterea interacțiunii, evitarea detecției și eludarea mecanismelor de moderare a conținutului, în schimbul obținerii sentimentului de apartenență la o comunitate sau un grup.

*

* *

În ansamblu, caracterul multidimensional al extremismului, evidențiat și în Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2025-2030, impune o abordare integrată, orientată atât către prevenirea radicalizării care poate conduce la extremism violent, cât și către consolidarea rezilienței societale. Nivelul scăzut al gândirii critice, al alfabetizării media și al culturii de securitate, precum și vulnerabilitatea la dezinformare sunt factorii identificați de Strategia Națională de Apărare a Țării ca amplificând riscurile și reducând reziliența societală.

De asemenea, Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2025-2030 recunoaște că este previzibilă o radicalizare și consolidare a curentelor și mișcărilor extremiste, radical-populiste, antisistem și antidemocratice, care vor continua să exploateze teme sensibile, generând amplificarea tensiunilor sociale, a discursurilor care instigă la ură, rasism sau xenofobie, ducând la scăderea încrederii în valorile democratice și instituțiile statului.

Fie că vorbim despre extremism, indiferent de sursa acestuia, sau de violență motivată etnic sau religios, provocările sunt interconectate. Astfel, este necesară adoptarea unei strategii dedicate prevenirii și combaterii acestor fenomene.

Inițiativă a Cancelariei Prim-Ministrului, a Ministerului Educației și Cercetării, precum și a Ministerului Afacerilor Interne, *Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* și *Planul de Acțiune* conex sunt rezultatul activității grupului de lucru interministerial special înființat în acest scop, în coordonarea Cancelariei Prim-Ministrului.

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent, care are o valabilitate de trei ani, a fost elaborată în spiritul valorilor europene și al principiilor democratice, cu respectarea garanțiilor constituționale privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului, inclusiv libertatea de exprimare, libertatea de conștiință și demnitatea umană. Strategia își propune o serie de intervenții coordonate la nivel instituțional și societal, care să vizeze simultan factorii de risc, mecanismele și contextele de radicalizare care poate conduce la extremism violent, precum și mediile de propagare. În realizarea acesteia au fost luate în considerare inclusiv fapte de o gravitate extremă precum cele petrecute în cursul anului 2026, când minori aflați în afara mediului familial, inclusiv în incinta unităților de învățământ, au săvârșit acte de o violență extremă, precum și riscurile de contagiune ale acestor fapte.

Demersurile de prevenire și combatere a extremismului violent vor începe de la consolidarea cunoștințelor privind factorii și procesele care conduc la radicalizare și extremism violent în societatea românească, în baza unor dovezi științifice. Acest lucru presupune o abordare proactivă și integrată, care să implice instituțiile statului, mediul academic, sectorul privat, organizațiile ne-guvernamentale și societatea în ansamblu.

Aceste demersuri trebuie dublate de un proces continuu de consolidare a rezilienței sociale și de protejare a valorilor democrației, respectiv a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a statului de drept. Această abordare trebuie să includă educația, integrarea socială și prevenirea violenței. În acest sens, acțiunea

preventivă va viza formatorii de opinie, părinții și cadrele didactice, cu accent pe prevenția primară în educație și în familie, respectând totodată interesul superior al copilului, proporționalitatea, confidențialitatea și protecția datelor și participarea copiilor la toate deciziile care îi privesc.

Este nevoie de măsuri prompte și adaptate contextului local, dar și de o cooperare internațională strânsă, pentru a opri răspândirea ideologiilor nocive și pentru a oferi persoanelor cu un grad ridicat de vulnerabilitate alternative pozitive și constructive, prin identificarea timpurie a semnelor radicalizării care poate conduce către extremism violent, intervenția coordonată interinstituțională pentru cazurile de risc în deplin respect față de prevederile legale în vigoare, inclusiv în ceea ce privește interesul superior al copilului și protecția, sprijinirea și reintegrarea victimelor, precum și consolidarea rezilienței comunitare. Totodată, va fi avută în vedere crearea de alternative pozitive față de mediul digital, îndeosebi pentru adolescenți și tineri, în vederea consolidării rezilienței în fața dezinformării și a propagandei extremiste.

Pentru a răspunde provocărilor care vin dinspre mediul online, va fi avut în vedere și cadrul legislativ european și național, care permite o acțiune rapidă împotriva conținuturilor ilegale din mediul online, inclusiv a celor care promovează violența sau extremismul, *Regulamentul (UE) 2022/2065 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) și Legea nr. 50/2024 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2022/2.065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale), precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 365/2002 privind comerțul electronic* stabilind o serie de mecanisme la îndemâna destinatarilor serviciilor, dar și responsabilități pentru furnizorii de servicii intermediare și, nu în ultimul rând, oferind autorităților relevante posibilitatea de a acționa asupra acestui tip de conținut, prin întocmirea și transmiterea ordinelor de a acționa împotriva conținutului ilegal definit conform normelor naționale.

În implementarea Strategiei va fi utilizată următoarea definiție de lucru a extremismului violent, instrument orientativ fără forță juridică obligatorie, care nu creează obligații juridice suplimentare și nu aduce atingere competențelor stabilite prin legislația în vigoare pentru instituțiile și autoritățile cu responsabilități în implementarea acesteia:

(1) Prin extremism violent se înțelege fapta motivată de o ideologie politică, rasială, etnică, religioasă sau bazată pe alte forme de intoleranță, în măsura în care are la bază sau legitimează violența, constând în promovarea, sprijinirea sau punerea în aplicare, individual sau colectiv, în orice fel și prin orice mijloace, a unor acțiuni cu caracter violent care vizează negarea, afectarea gravă, înlocuirea ori distrugerea sistemului democratic, a ordinii constituționale și a statului de drept, respectiv a drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, și care implică:

a) instigarea la violență sau utilizarea violenței împotriva unor persoane, grupuri, proprietății private sau publice;

b) intenția de a impune prin constrângere, intimidare sau excludere o viziune radicală asupra ordinii sociale, constituționale sau a drepturilor și libertăților fundamentale;

c) acționarea în afara cadrului democratic, constituțional și legal, în scopurile menționate mai sus,

fără ca fapta să întrunească toate elementele constitutive ale infracțiunii de terorism prevăzute de legislația în vigoare și fără ca aceasta să urmărească în mod esențial generarea deliberată de teroare în rândul populației.

(2) Nu constituie extremism violent exercitarea în mod paşnic a libertăţii conştiinţei, de exprimare, asociere, religie sau opinie, chiar dacă vizează convingeri radicale, critice faţă de autorităţi sau majoritatea socială, în măsura în care nu incită la violenţă şi nu implică acţiuni violente.

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent nu va aborda cazurile care se încadrează în categoria actelor teroriste, acestea fiind reglementate distinct prin cadrul normativ specific și gestionate de instituțiile competente.

I. VIZIUNE

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent urmărește să contribuie la dezvoltarea unei societăți reziliente, incluzive și coezive, în care valorile democratice, respectul pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului și dialogul reprezintă principalele garanții împotriva extremismului violent și a violenței motivate ideologic.

Strategia își propune, de asemenea, să consolideze și să protejeze un cadru deschis și incluziv, în care ideile și opiniile să poată circula liber, să se întâlnească și să se dezvolte. Libertatea de exprimare și diversitatea opiniilor sunt esențiale în acest sens, mesajele care incită la ură și violență afectând profund acest spațiu.

În egală măsură, Strategia va urmări, în cadrul legal aplicabil și fără a aduce atingere răspunderii penale, recuperarea și reintegrarea socială a persoanelor care au comis acte violente motivate ideologic, recunoscând că, adeseori, acestea sunt rezultatul unor procese de radicalizare care pot afecta capacitatea de discernământ, transformând astfel autorul faptei într-o victimă a unei ideologii nocive.

II. PRINCIPII

Activitatea desfășurată în conformitate cu prevederile Strategiei se subsumează, în integralitatea sa, următoarelor principii:

- Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului - presupune că toate activitățile respectă pe deplin drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în acord cu prevederile Constituției României, ale tratatelor internaționale la care România este parte, precum și cu obligațiile internaționale ale României în domeniu.
- Principiul legalității - presupune ca întreaga activitate întreprinsă în vederea prevenirii și combaterii extremismului violent să se desfășoare exclusiv în baza legii și în conformitate cu aceasta.
- Principiul prevenirii - se referă la totalitatea măsurilor/acțiunilor non-punitive luate pentru a împiedica procesul de radicalizare care conduce la extremism violent sau comitere de astfel de fapte.
- Principiul combaterii - ansamblul măsurilor de identificare și sancționare a faptelor extremist violente, în conformitate cu legislația în vigoare.
- Principiul proporționalității - presupune ca toate acțiunile întreprinse sau măsurile adoptate să nu depășească nivelul necesar și adecvat pentru realizarea obiectivelor și să se raporteze la gravitatea situației.
- Principiul protejării - presupune o abordare incluzivă, fundamentată pe respectarea demnității umane, și că măsurile sunt luate cu scopul atingerii unui cadru eficace și durabil prin care vulnerabilitatea potențialelor victime este diminuată.

PROIECT

- Abordare empatică și centrată pe victime - presupune conștientizarea vulnerabilității victimelor și, implicit, prioritizarea nevoilor acestora.
    - Egalitate și nediscriminare - presupune că implementarea Strategiei se bazează pe asigurarea unui tratament egal și fără deosebiri, excluderi, restricții, preferințe, stigmatizări, directe sau indirecte, fundamentate pe criteriile prevăzute de legislația națională și internațională în vigoare.
- Abordare sensibilă la gen - presupune evaluarea constantă a implicațiilor de gen în toate deciziile adoptate, demersurile întreprinse sau situațiile identificate, prin prisma impactului diferențiat asupra femeilor și bărbaților, cu scopul de a elimina riscul adâncirii inegalităților existente.
- Principiul responsabilității și cooperării - presupune obligația tuturor actorilor implicați în implementarea Strategiei (poliție, justiție, educație, servicii sociale șamd.) să își îndeplinească cu rigurozitate toate angajamentele, inclusiv prin colaborare și coordonarea eforturilor în scopul atingerii obiectivelor asumate.
- Transparență și responsabilitate - presupune că politicile și măsurile adoptate trebuie să fie transparente, bazate pe date și dovezi, iar instituțiile implicate trebuie să dea dovadă de responsabilitate față de cetățeni.
- Principiul parteneriatului public-privat - presupune o colaborare activă și coordonată între instituțiile statului și reprezentanții organizațiilor societății civile, ai mediului academic, mass-media etc.

III. PRIORITĂȚILE, POLITICILE ȘI CADRUL LEGAL EXISTENTE

Actele normative, politicile și strategiile guvernamentale naționale sau europene relevante pentru prezenta Strategie sunt:

- Constituția României, republicată în 2003;
- Directiva (UE) 2026/1472 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2026 de modificare a Directivei 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului;
- Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului;
- Directiva (UE) 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice;
- Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist;
- Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale şi de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale);
- Decizia-Cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal;
- Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

PROIECT

- Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de şanse şi de tratament între femei şi bărbaţi, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, cu modificările ulterioare,
- Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănismului;
- Legea nr. 26/2024 privind ordinul de protecție, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 50/2024 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2022/2.065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale), precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 365/2002 privind comerțul electronic;
- Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 107/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Parlamentului României nr. 48/2025 privind aprobarea Strategiei Naţională de Apărare a Țării pentru perioada 2025-2030;
- Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 379/2022 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale;
- Hotărârea Guvernului nr. 1.547/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022-2027;
- Hotărârea Guvernului nr. 592/2021 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale „SINERGIE“ 2021–2030 și a Planului de acțiuni aferent pentru implementarea acesteia;

- Hotărârea Guvernului nr. 540/2024 privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură 2024-2027 și pentru înființarea și funcționarea Comitetului interministerial de monitorizare a implementării Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură 2024-2027;
- Hotărârea Guvernului nr. 1.065/2024 privind aprobarea Planului național de combatere a violenței școlare.

De asemenea, Strategia reflectă și integrează abordările europene în domeniul prevenirii radicalizării, inclusiv pe cele dezvoltate la nivelul rețelelor de practicieni și al cooperării interinstituționale.

IV. ANALIZA CONTEXTULUI ȘI DEFINIREA PROBLEMELOR

România nu se confruntă, în prezent, cu o amenințare de radicalizare care să conducă la extremism violent larg răspândită. Cu toate acestea, riscul existent se manifestă sub forme difuze și preponderent non-violente, alimentate de un climat social marcat de polarizare, de crize socio-economice, de discursuri publice intolerante, de campanii de dezinformare care exploatează vulnerabilități interne, precum și de toleranță socială față de unele expresii non-violente ale extremismului - discursuri, simboluri.

Deși nivelul actual al amenințării este evaluat ca fiind scăzut, România se află într-o etapă de vulnerabilitate latentă care, în absența unor măsuri preventive coerente, integrate și susținute, poate evolua către forme de extremism violent.

În ultimii ani, discursul public s-a transformat treptat într-un spațiu al opozițiilor: între „noi" și „ei", între „patrioți" și „trădători", între „majoritate" și „minorități". Această „retorică a rupturii" a devenit parte din conversația de zi cu zi, amplificată de rețelele sociale, unde algoritmii pot favoriza conflictul și emoția puternică în detrimentul dialogului, a rațiunii, a nuanței și a contextualizării. Astfel, radicalizarea își găsește teren nu doar în ideologii, ci și în felul în care oamenii ajung să se perceapă unii pe alții, sub influența unui astfel de discurs.

Nivelul de ură și agresivitate în societate față de minorități a crescut simțitor în contextul celor mai recente alegeri parlamentare și prezidențiale, mesajele de amenințare vizând atât membrii comunităților evreiești, cetățeni români de etnie romă și, respectiv, LGBTQ+, cât și jurnaliști sau cercetători care au relatat despre manifestări și grupări extremiste.[4] O tendință similară se conturează și în cazul cetățenilor străini aflați la muncă în România, natura incidentelor variind de la intenții de protest contra migrației și lipirea de afișe, până la refuzul prestării unor servicii și acte de agresiune fizică.

Notabil este faptul că incitarea la ură și la violență a fost prevalentă în mediul online, fiind adesea îndreptată împotriva persoanelor aparținând unor minorități sau a femeilor și fetelor. Dincolo de efectele pe care le are asupra victimelor, translatarea discursului de acest tip în spațiul digital contribuie la adâncirea polarizării sociale și susține o „cultură" a violenței, cu o capacitate reală de a potența violența în spațiul fizic.

Datele sociologice recente indică persistența unor percepții negative față de anumite minorități naționale, reflectând vulnerabilități la nivelul coeziunii sociale și al înțelegerii valorilor democratice.. Spre exemplu, potrivit unui sondaj publicat în noiembrie 2025, la întrebarea „Care ar fi cea mai apropiată relație pe care ați accepta-o cu oameni făcând parte din următoarele minorități?", 12% dintre respondenți au fost de acord că maghiarii ar trebui să locuiască în România, 21% în cazul romilor și 14% în cazul evreilor. De asemenea, 11% s-au declarat de acord ca maghiarii să viziteze România, 5% în cazul romilor și 20% în cazul evreilor. Totodată, 8% dintre respondenți consideră că maghiarii nu ar trebui să vină în România, 10% în cazul romilor

[4] https://www.inshr-ew.ro/raport-de-monitorizare-antisemitism-si-negarea-holocaustului-in-anul-electoral-2024-2025/

și 6% în cazul evreilor.[5] Aceste procente, deși pot părea scăzute, reflectă nu atât deschiderea populației majoritare, cât o percepție sau înțelegere deficitară a faptului că persoanele aparținând respectivelor minorități sunt cetățeni români, întrebarea urmărind să releve raportarea la membrii unor minorități etnice și nu la persoane de diferite naționalități.

Rețelele sociale - Facebook, Instagram, X, Reddit -, aplicațiile criptate - WhatsApp, Telegram - și platformele video - YouTube, TikTok -, au rămas principalele medii de difuzare a materialelor de propagandă. Acest lucru prezintă o relevanță sporită având în vedere faptul că, la nivel global, 73.2% dintre indivizi sunt utilizatori de internet - dintre care 68.7%, utilizatori de rețele sociale[6]. În România, un procent semnificativ de elevi - 95,7% dintre cei de liceu, 83,5% dintre cei de gimnaziu și 60,1% dintre elevii claselor a III-a și a IV-a -, utilizează zilnic internetul[7], iar 35% dintre tineri afirmă că petrec mai mult de două ore pe zi pe rețelele de socializare[8]. De asemenea, jocurile și platformele de gaming online - precum Discord, Twitch, Steam, Roblox, Fortnite sau Minecraft -, s-au remarcat ca medii emergente de difuzare a materialelor de propagandă radicală/extremistă, în special în rândul tinerilor.

Relevanța acestor platforme este accentuată de faptul că majoritatea utilizatorilor aparțin segmentului de vârstă 13-25 de ani, categorie vulnerabilă la influență și la procesul de recrutare ideologică. Totodată, caracterul semi-privat și dificil de monitorizat al acestor medii favorizează circulația mesajelor fără o intervenție eficientă de moderare, ceea ce le transformă într-un teren propice pentru propagandă și dezinformare.

De asemenea, România înregistrează niveluri reduse ale competențelor digitale de bază, comparativ cu media Uniunii Europene, ceea ce limitează capacitatea de identificare și contestare a conținutului extremist, în special în rândul grupurilor vulnerabile. Potrivit raportului „Deceniul digital”[9], grupul de vârstă 16-24 de ani este cel mai calificat din punct de vedere digital, însă rata de competență a acestuia, de 47,19 %, este încă mult sub media Uniunii Europene - 69,98 %-. Grupul de vârstă 65-74 de ani demonstrează competențe digitale foarte reduse, de 6,17 %, față de media UE de 28,19 %. Aceste deficite structurale sunt de natură să limiteze capacitatea de identificare și contestare a conținutului extremist, în special în rândul grupurilor vulnerabile din punct de vedere socio-educațional.

Nivelul acestor competențe este corelat cu cel de educație - dintre persoanele cu studii superioare, 63,93 % au cel puțin competențe digitale de bază, față de media UE de 79,83 %. Situația este mai pronunțată în cazul persoanelor care au cel mai scăzut nivel de educație formală, dintre care doar 12,58 % au cel puțin competențe digitale de bază - față de 33,61 % în UE. Din perspectivă geografică, locuitorii din mediul rural din România au cele mai scăzute niveluri de competențe digitale de bază - 20,99%, cu mult sub media UE de 47,50%.

*

* *

În cazul societăților în care incidentele asociate extremismului violent sunt absente sau relativ izolate, precum România, subestimarea probabilității de apariție și amplificare a fenomenului reprezintă, în sine, un factor de vulnerabilitate. Absența unor manifestări extremist-violente poate genera o falsă senzație de siguranță, însă acumularea graduală a unor factori de risc, precum polarizarea, normalizarea discursului intolerant,

[5] Sondaj de opinie – percepții privind minoritățile și istoria Holocaustului, https://www.inshr-ew.ro/wp-content/uploads/2018/01/Sondaj-INSHR-rezultate-2025-FINAL-1.pdf
[6] https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/?srsltid=AfmBOop5IhIxH5wAOCuBKpSNHIguF1VNSOMZHs9AOT7NxT1s4P468qZj
[7] https://brodhub.eu/ro/cercetare/studiu-cji-relatia-cu-informatia-si-obiceiurile-de-consum-media-ale-copiilor-si-tinerilor-din-romania/
[8] https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/21471-20241212.pdf
[9] https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-2025-country-reports

expunerea intensă la conținut extremist în spațiul digital, conturează un cadru favorabil radicalizării progresive.

Datele privind percepțiile față de persoanele aparținând minorităților naționale și incidentele de incitare la ură și la violență indică o erodare a coeziunii sociale și o vulnerabilitate a cetățenilor români în fața narațiunilor excluzive sau intolerante. Aceste tendințe reflectă nu doar prejudecăți persistente, ci și o înțelegere deficitară a valorilor democratice și a statutului cetățenilor aparținând diverselor grupuri etnice. În absența unor măsuri sistematice de educație, conștientizare și dialog, astfel de percepții pot fi instrumentalizate de actori extremiști.

Totodată, caracterul transversal al fenomenului evidențiază limitele unor răspunsuri sectoriale sau punctuale. Riscurile asociate radicalizării care poate conduce la extremism violent nu pot fi tratate exclusiv drept probleme de securitate, ci ca un proces complex de influență și formare a atitudinilor, care necesită o abordare integrată, coordonată interinstituțional și susținută pe termen lung. Controlul și sancțiunea sunt necesare, dar insuficiente pe termen lung, și nu pot suplini răspunsurile multidimensionale care îmbină prevenția și reintegrarea și, respectiv, o abordare de tip întreaga societate.

Prin urmare, necesitatea unei strategii naționale în domeniu derivă nu din gravitatea imediată a amenințării, ci din complexitatea, dinamica și potențialul său de evoluție. O astfel de strategie ar oferi cadrul necesar pentru alinierea actorilor relevanți, prioritizarea intervențiilor și dezvoltarea unor mecanisme coerente de prevenire, adaptate specificului național și tendințelor emergente. Acționând în această etapă de vulnerabilitate latentă, România are oportunitatea de a construi un cadru sustenabil de protecție împotriva extremismului violent.

V. OBIECTIVE GENERALE, OBIECTIVE SPECIFICE ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE

Pentru atingerea viziunii strategice a documentului, Strategia conține trei obiective generale, declinate, la rândul acestora, în obiective specifice și direcții de acțiune.

- **Obiectiv General A. Dezvoltarea și consolidarea capacității instituționale de reacție și răspuns:** vizează întărirea cadrului instituțional și operațional necesar pentru asigurarea unui răspuns eficient, coerent și coordonat la cazurile de radicalizare care poate conduce la extremism violent. Acesta presupune, pe de o parte, cunoașterea și înțelegerea fenomenului și, pe de altă parte dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului cu atribuții în domeniu, îmbunătățirea mecanismelor de comunicare și cooperare interinstituțională, precum și creșterea și dezvoltarea unor instrumente standardizate de analiză, referire și intervenție coordonată. O atenție particulară va fi acordată sprijinirii victimelor extremismului violent și cadrului legal aplicabil, inclusiv din perspectiva consolidării legislației privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați.

  Obiective specifice:

  - Obiectiv specific nr. A.1. Aprofundarea înțelegerii proceselor
    - Acțiunea nr. A.1.1. Realizarea unui pachet de cercetare multidisciplinară privind procesul de radicalizare care conduce la extremism violent.
    - Acțiunea nr. A.1.2. Elaborarea unui atlas al indicatorilor radicalizării care poate conduce la extremism violent.
    - Acțiunea nr. A.1.3. Măsurarea nivelului de polarizare, a factorilor de risc și a indicatorilor asociați extremismului violent de la nivelul societății.

- Acțiunea nr. A.1.4. Derularea de activități de formare pentru profesioniști ai dreptului, magistrați, polițiști, jandarmi, personal din unități penitenciare și personal de probațiune.
- Acțiunea nr. A.1.5. Activități de formare destinate practicienilor din prima linie.
- Acțiunea nr. A.1.6. Elaborarea unui instrument de screening și monitorizare în sistemul penitenciar, pentru identificarea timpurie a riscului de radicalizare și a formelor de extremism violent.

- Obiectiv specific nr. A.2. Identificarea timpurie, referirea, intervenția coordonată și gestionarea persoanelor aflate în diferite stadii ale procesului de radicalizare care poate conduce la extremism violent
  - Acțiunea nr. A.2.1. Gestionarea cazurilor cu potențial de radicalizare sau extremism violent de către echipe mixte, inclusiv poliție, servicii sociale, sănătate, asistență psihologică și școlară etc., constituite pentru cazuri individuale.
  - Acțiunea nr. A.2.2. Prevenirea radicalizării în rândul deținuților din unități penitenciare, al minorilor din centrele educative/de detenție, respectiv al persoanelor aflate în evidența serviciilor de probațiune.
  - Acțiunea nr. A.2.3. Sprijinirea victimelor extremismului și ale discursului incitator la ură.
  - Acțiunea nr. A.2.4. Consolidarea cooperării bi- și multi-laterale în domeniul prevenirii și combaterii tuturor formelor de extremism violent.
- Obiectiv specific nr. A.3. Evaluarea și monitorizarea modului de aplicare a legislației în domeniu
  - Acțiunea nr. A.3.1. Evaluarea cadrului legal în materia extremismului violent și prezentarea modului de aplicare a acestuia.
  - Acțiunea nr. A.3.2. Sprijinirea demersurilor de sancționare a tuturor formelor de violență împotriva femeilor.
  - Acțiunea nr. A.3.3. Sprijinirea demersurilor de prevenire și combatere a violenței împotriva cadrelor didactice și a elevilor în incinta unităților de învățământ.

❖ **Obiectiv General B. Consolidarea rezilienței societale față de ideologiile extremiste:** are ca scop consolidarea capacității societății de a recunoaște, înțelege și contracara influențele ideologiilor care promovează extremismul violent, îndeosebi prin educație, formare și conștientizare. Acesta presupune consolidarea capacității părinților/tutorilor legali, precum și a personalului din unitățile de învățământ preuniversitar -cadre didactice, consilieri și psihologi școlari, personal medico-sanitar, personal de pază -, de a recunoaște posibila încadrare a tinerilor într-un proces de radicalizare care poate să conducă la extremism violent, precum și campanii de promovare a valorilor democratice și a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în rândul tinerilor. Se urmărește, de asemenea, promovarea gândirii critice, a educației civice și a culturii dialogului și, respectiv, consolidarea sentimentului de apartenență la o comunitate sau un grup al tinerilor, prin activități educaționale, extracurriculare, de voluntariat, culturale, precum și prin măsuri de promovare a sportului și a consumului de produse culturale.

<u>Obiective specifice:</u>

- Obiectiv specific nr. B.1. Prevenirea radicalizării care poate conduce la extremism violent în mediul preuniversitar
  - Acțiunea nr. B.1.1. Informarea părinților și tutorilor legali în vederea facilitării identificării de către aceștia a indicatorilor privind posibila încadrare a tinerilor într-un proces de radicalizare care poate să conducă la extremism violent.

- Acțiunea nr. B.1.2. Realizarea de activități de formare destinate consilierilor/ psihologilor și de instruire a personalului medico-sanitar și a personalului de pază din unitățile de învățământ preuniversitar.
- Acțiunea nr. B.1.3. Crearea unei rețele de practicieni în domeniu.
- Acțiunea nr. B.1.4. Dezvoltarea de resurse educaționale deschise.
- Acțiunea nr. B.1.5. Dezvoltarea și implementarea de campanii anuale de informare și conștientizare în unitățile de învățământ preuniversitar și în cadrul instituțiilor culturale și sportive la nivel local.
- Acțiunea nr. B.1.6. Crearea unei rețele a elevilor ambasadori ai drepturilor și libertăților fundamentale.
- Acțiunea nr. B.1.7. Realizarea unor evaluări periodice cu privire la elementele de risc evidențiate în unitățile de învățământ preuniversitar pe linia extremismului violent și a radicalizării.

- Obiectiv specific nr. B.2. Prevenirea radicalizării care poate conduce la extremism violent în rândul tinerilor și adulților
  - Acțiunea nr. B.2.1. Derularea de activități de conștientizare cu privire la pericolele radicalizării și extremismului violent și pentru promovarea respectului pentru diversitate și a ne-discriminării.
  - Acțiunea nr. B.2.2. Creșterea gradului de conștientizare în rândul reprezentanților cultelor religioase cu privire la formele de manifestare ale radicalizării și ale extremismului violent.
  - Acțiunea nr. B.2.3. Încurajarea implicării studenților în cadrul unor proiecte dedicate prevenirii și combaterii extremismului violent.
  - Acțiunea nr. B.2.4. Dezvoltarea și implementarea de programe și seminare privind riscurile radicalizării și ale extremismului violent destinate cluburilor sportive și suporterilor, inclusiv cu participarea unor sportivi cunoscuți.
  - Acțiunea nr. B.2.5. Dezvoltarea și implementarea unei campanii pentru combaterea prejudecăților la adresa imigranților.
  - Acțiunea nr. B.2.6. Dezvoltarea și implementarea de măsuri destinate consolidării dialogului și a relațiilor cu imigranții.
- Obiectiv specific nr. B.3. Limitarea vulnerabilității tinerilor în fața extremismului violent prin consolidarea sentimentului de apartenență la o comunitate sau un grup
  - Acțiunea nr. B.3.1. Promovarea sportului și a activităților sportive.
  - Acțiunea nr. B.3.2. Derularea de activități de voluntariat.
  - Acțiunea nr. B.3.3. Derularea de activități educaționale extracurriculare care să stimuleze gândirea critică și analitică.
  - Acțiunea nr. B.3.4. Introducerea temei privind combaterea extremismului violent în cadrul campaniei ,,Tăcerea e tot violență. Vocea ta e soluția”.
  - Acțiunea nr. B.3.5. Dezvoltarea de activități culturale și artistice.
  - Acțiunea nr. B.3.6. Încurajarea participării la activități culturale și a consumului de produse culturale.
  - Acțiunea nr. B.3.7. Dezvoltarea și implementarea unui proiect-pilot de tip „Istoria în Stradă”.

❖ **Obiectiv General C. Consolidarea rezilienței societale în raport cu fenomenul dezinformării și propagandei extremiste:** urmărește creșterea capacității societății de a recunoaște, înțelege și contracara

PROIECT

mesajele manipulatorii, campaniile de dezinformare și propaganda extremistă, în special în mediul online prin educație mass-media și campanii publice de informare. De asemenea, pentru a răspunde provocărilor generate de proliferarea conținutului extremist în mediul online și a recrutării prin intermediul internetului, trebuie avută în vedere și existența cadrului legislativ european și național care stabilește o serie de mecanisme la îndemâna destinatarilor serviciilor, dar și responsabilități pentru furnizorii de servicii intermediare și care permite autorităților relevante să acționeze rapid împotriva conținuturilor ilegale din mediul online, inclusiv a celor care promovează violența sau extremismul. În acest sens, măsurile vizează asigurarea unei reacții rapide și coordonate în cazurile de distribuire online a conținuturilor ilegale, prin măsuri de consolidare a cooperării între coordonatorul național al serviciilor digitale și autoritățile sau instituțiile naționale implicate în prevenirea și combaterea extremismului violent, formare a personalului instituțiilor publice implicate în implementarea Strategiei și, respectiv, creșterea gradului de conștientizare în rândul populației cu privire la posibilitățile legale existente pentru semnalarea și eliminarea conținuturilor ilegale din mediul online.

Obiective specifice:

- Obiectiv specific nr. C.1. Îmbunătățirea capacității de a identifica și combate dezinformarea în mediul școlar
    - Acțiunea nr. C.1.1. Promovarea educației mass-media și în spațiul online.
    - Acțiunea nr. C.1.2. Promovarea educației pentru democrație.
- Obiectiv specific nr. C.2. Îmbunătățirea capacității de a identifica și combate conținutul ilegal în mediul online
    - Acțiunea nr. C.2.1. Creșterea eficienței instituționale de a acționa împotriva conținutului ilegal.
    - Acțiunea nr. C.2.2. Consolidarea capacităților instituționale de reacție.
    - Acțiunea nr. C.2.3. Cooperare administrativă și schimb de informații între autoritățile naționale.
    - Acțiunea nr. C.2.4. Creșterea gradului de conștientizare privind importanța raportării conținutului ilegal.
    - Acțiunea nr. C.2.5. Campanii publice de informare cu privire la dezinformare și propagandă extremistă.

Direcțiile de acțiune care sprijină atingerea obiectivelor sunt detaliate în Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent și corespund fiecărui obiectiv specific, respectiv obiectiv general. Se va urmări asigurarea concordanței măsurilor cu cele prevăzute de planurile strategice instituționale ale instituțiilor cu responsabilități în implementarea Strategiei, precum și cu alte Strategii/programe relevante, în primul rând cu Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2025-2030 și cu Strategia națională de prevenire și combatere a antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură 2024-2027, căreia îi este complementară.

VI. IMPLEMENTARE

1) Rezultate așteptate

Strategia Națională pentru prevenirea și combaterea extremismului violent urmărește să contribuie la reducerea semnificativă a factorilor care pot favoriza încadrarea indivizilor într-un proces de radicalizare care conduce la extremism violent. În acest sens, Strategia își propune să dezvolte un sistem național coerent și eficient de prevenire, construit pe baze solide de colaborare interinstituțională și coordonare strategică.

PROIECT

Acest sistem va utiliza instrumente validate de analiză și intervenție, asigurând o capacitate operațională sporită și răspunsuri unitare la nivel național.

Se va urmări, de asemenea, consolidarea capacităților instituționale de reacție și răspuns ale autorităților publice cu atribuții în domeniu, atât din perspectiva aprofundării cunoștințelor privind factorii și procesele care conduc la radicalizare și extremism violent, cât și din perspectiva consolidării competențelor și abilităților necesare pentru recunoașterea indicatorilor încadrării indivizilor într-un proces de radicalizare sau asocierii cu o grupare extremist-violentă.

La nivel societal, este de așteptat ca implementarea acțiunilor prevăzute în Strategie să conducă, pe de-o parte, la creșterea gradului de conștientizare privind riscurile reprezentate de acest fenomen și, pe de altă parte, la consolidarea rezilienței, îndeosebi a tinerilor, prin măsuri de stimulare a gândirii critice și a celei analitice, implicării civice și consumului de produse culturale.

Un alt rezultat preconizat se referă la recuperarea persoanelor victime ale radicalizării care conduce la extremism violent, prin măsuri de sprijin adaptate nevoilor lor, și reintegrarea acestora în societate.

2) Indicatori

Monitorizarea implementării *Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* se va realiza prin intermediul indicatorilor cantitativi, care reflectă date numerice măsurabile, și calitativi, care reflectă transformări de substanță la nivel instituțional și societal, definiți pentru fiecare direcție de acțiune. Aceștia vor fi utilizați și pentru identificarea eventualelor nevoi de ajustare a intervențiilor. Dintre indicatorii generali de măsurare menționăm:

- Numărul de rapoarte, inclusiv rapoarte de cercetare.
- Numărul de activități de pregătire/formare profesională implementate.
- Numărul de beneficiari ai activităților de pregătire/formare profesională.
- Numărul de materiale de sprijin elaborate - ghiduri/resurse educaționale deschise/atlas etc.-.
- Numărul de instrumente standardizate de analiză, referire și intervenție coordonată dezvoltate.
- Numărul de acțiuni/campanii educaționale și/sau de conștientizare/informare derulate.
- Numărul de beneficiari ai campaniilor educaționale și/sau de conștientizare/informare.
- Numărul de rețele de practicieni/elevi create.

Colectarea și analizarea datelor aferente indicatorilor se vor realiza periodic, prin contribuția instituțiilor responsabile, sub coordonarea Comitetului interministerial de monitorizare a Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent, iar rezultatele vor fi integrate în rapoartele de monitorizare anuală și în evaluarea finală a Strategiei.

3. Proceduri de monitorizare şi evaluare

În scopul coordonării, monitorizării și evaluării gradului de implementare a Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent, la intrarea în vigoare a acesteia se va constitui un Comitet interministerial de monitorizare, organism consultativ, fără personalitate juridică, condus de un coordonator național cu rang de secretar de stat, din cadrul Cancelariei Prim-Ministrului, desemnat prin decizie a prim-ministrului.

PROIECT

Comitetul va fi compus din autoritățile și instituțiile publice implicate în procesul de elaborare. După caz, se poate avea în vedere invitarea altor entități și specialiști în domeniu, din sfera guvernamentală sau neguvernamentală, a căror implicare este necesară pentru îndeplinirea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în Strategie și în Planul de Acțiune conex.

Pentru a asigura coerență și o interpretare unitară a responsabilităților instituționale în cadrul Planului de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent, termenii „coordonator" și „membri" vor avea următorul înțeles:

- **Coordonator**: instituția desemnată să exercite responsabilitatea principală în implementarea acțiunilor, având rolul de a planifica, organiza și monitoriza realizarea acestora, precum și de a raporta cu privire la îndeplinirea acestora.
- **Membri**: instituțiile desemnate să sprijine implementarea acțiunilor prin furnizarea de expertiză, know-how, resurse umane sau materiale, precum și prin implicare complementară în derularea acestora.
- **De sprijin:** entități din cadrul sau din afara arcului guvernamental care sprijină, voluntar, implementarea unor acțiuni. La nivelul Planului, acestea vor fi reflectate în categoria *membri*, cu indicarea clară a faptului că activitatea depusă este de sprijin.

Introducerea acestor definiții contribuie, astfel, la claritatea rolurilor și responsabilităților instituționale, evită interpretările divergente și facilitează coordonarea interinstituțională necesară implementării coerente a Planului.

Principalele atribuții ale Comitetului interministerial de monitorizare sunt:

a. gestionează procesul de implementare, monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent și elaborează rapoartele anuale și finale cu privire la implementarea Strategiei și a Planului de Acțiune aferent, pe care le supune aprobării prim-ministrului României.
b. monitorizează implementarea Strategiei și a Planului de Acțiune aferent, formulează propuneri referitoare la implementare și măsuri de remediere a deficiențelor de implementare constatate.
c. asigură coerența între măsurile luate de entitățile responsabile pentru implementarea Strategiei și a Planului de Acțiune aferent și prevederile Strategiei și a Planului de Acțiune, precum și concordanța cu actele normative naționale în vigoare și, după caz, alte documente programatice sau politice adoptate la nivel internațional și al Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii extremismului violent.
d. organizează și, după caz, sprijină activitățile de cooperare și dialog interinstituțional între autoritățile publice, instituțiile publice și reprezentanții societății civile implicați.

Comitetul interministerial de monitorizare se va reuni în ședințe de lucru o dată la două luni sau ori de câte ori este necesar, la solicitarea coordonatorului sau a oricărui membru. După caz, în funcție de necesități și de tematicile abordate, Comitetul poate constitui grupuri de lucru.

Autoritățile și instituțiile publice parte din Comitet vor urmări implementarea măsurilor prevăzute în Plan, inclusiv din perspectiva finanțării acestora. După caz, vor face propuneri pentru adaptarea resurselor financiare, atât în faza de întocmire a bugetului consolidat, cât și cu ocazia rectificărilor bugetare, în funcție de stadiul de realizare a respectivelor măsuri.

În funcție de nevoi, autoritățile și instituțiile publice membre pot prezenta Comitetului interministerial de monitorizare propuneri de modificări legislative necesare implementării Strategiei în domeniul respectiv.

PROIECT

În situații punctuale, la propunerea coordonatorului sau a unei treimi din membri, Comitetul va putea adopta poziționări pe teme de interes public relevante din perspectiva Strategiei. Decizia va fi adoptată prin consens, votul putând fi organizat atât fizic, cât și electronic.

Coordonatorul Comitetului va elabora, anual, un raport general de monitorizare, în baza contribuțiilor primite de la autoritățile și instituțiile publice care au statut de coordonator. Aceste contribuții vor fi redactate în colaborare și cu aportul celorlalte instituții cu responsabilități în implementarea acțiunilor - membri sau de sprijin. Coordonatorul Comitetului poate solicita autorităților și instituțiilor publice transmiterea de informații suplimentare relevante din perspectiva monitorizării.

Indicatorii pe baza cărora se va măsura gradul de implementare a Strategiei vor urmări atât aspecte calitative, cât şi cantitative. Indicatorii generali sunt menționați la punctul „2) Indicatori", secțiunea „VI. Implementare", iar indicatorii specifici se regăsesc la fiecare acțiune în parte, la nivelul Planului de Acțiune.

Rapoartele anuale generale de monitorizare vor conține, în principal, informații despre progresul și stadiul activităților din *Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent*. Aceste rapoarte pot conține recomandări vizând eficientizarea gradului de implementare a Strategiei. Rapoartele sunt finalizate la nivelul Comitetului interministerial de monitorizare, până la data de 30 aprilie a anului următor, și prezentate spre aprobare, de către coordonatorul Comitetului, Prim-Ministrului României. În termen de 10 zile lucrătoare de la data aprobării, acestea vor fi publicate pe pagina oficială de internet a Guvernului, prin grija biroului coordonatorului Comitetului. Evaluarea finală a impactului Strategiei va urmări să analizeze inclusiv modul de folosire a resurselor, realizarea obiectivelor și eficiența intervențiilor și va fi finalizată în termen de maximum 30 de zile de la încheierea perioadei de implementare.

La finalul perioadei de implementare, în anul 2030, va fi adoptată o nouă Strategie Națională, pe o perioadă de 3 ani, care să încorporeze lecțiile învățate în implementarea prezentului document.

În termen de maximum o lună de la intrarea sa în vigoare, Strategia va fi publicată pe paginile proprii de internet ale membrilor acestui Comitet și va fi diseminată la nivelul administrației publice centrale și locale (inclusiv servicii publice deconcentrate relevante pentru domeniul de reglementare).

În termen de maximum șase luni de la intrarea în vigoare, emitentul va efectua demersurile necesare pentru traducerea *Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* într-o limbă străină de circulație internațională.

VII. INSTITUȚII RESPONSABILE

Comitetul interministerial de monitorizare a implementării *Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* este format din următoarele instituții, cu rol în coordonarea și implementarea obiectivelor generale, obiectivelor specifice și acțiunilor, în conformitate cu atribuțiile lor legale:

1. Membrii

- Cancelaria Prim-Ministrului
- Ministerul Afacerilor Interne, inclusiv prin Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Jandarmeriei Române și Inspectoratul General pentru Imigrări
- Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv prin inspectoratele școlare, CJRAE/CMBRAE, CCD, CNCE
- Ministerul Culturii, inclusiv prin Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală

PROIECT

- Ministerul Justiției, inclusiv prin Administrația Națională a Penitenciarelor și Direcția Națională de Probațiune
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, inclusiv prin Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție și Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
- Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
- Departamentul pentru Relații Interetnice
- Secretariatul de Stat pentru Culte
- Centrul Euro-Atlantic pentru Reziliență
- Agenția Națională pentru Sport
- Institutul Național de Administrație

2. Invitați permanenți

- Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
- Consiliul Național al Audiovizualului
- Institutul Național al Magistraturii
- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
- Instituția Avocatului Poporului
- Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii
- Facultatea de Științe Politice din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București.
- Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- Facultatea de Psihologie și Științele Educației din cadrul Universității Transilvania din Brașov.
- Facultatea de Sociologie și Psihologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara.
- Departamentul de Psihologie al Facultății de Științe Socio-Umane din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

Atribuțiile instituțiilor cu responsabilități în implementarea Planului de Acțiune sunt reliefate la nivelul fiecărei acțiuni și, respectiv, la punctul „3. Proceduri de monitorizare și evaluare”, secțiunea „VI. Implementare”.

În implementarea acțiunilor autoritățile și instituțiile publice beneficiază de sprijin, pe bază voluntară, din partea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale cu expertiză în domeniu. În acest scop, va putea fi constituit, prin Regulamentul de Organizare și Funcționare a Comitetului, un Consiliu Consultativ pe lângă Comitet, consultările urmând a fi semestriale.

PROIECT

VIII. IMPLICAȚII BUGETARE ȘI SURSE DE FINANȚARE

Implementarea *Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* și a Planului de Acțiune conex se bazează, în principal, pe următoarele resurse financiare: bugetul anual aprobat al autorităților și instituțiilor publice cu atribuții în implementare, în limita creditelor bugetare aprobate anual autorităților și instituțiilor publice implicate, precum și alte surse legal constituite, inclusiv donații și sponsorizări oferite/acceptate în condițiile legii. *Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* include și informații referitoare la sursele de finanțare.

Autoritățile și instituțiile publice cu atribuții în implementarea *Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea extremismului violent* și a Planului de Acțiune conex se vor îngriji să prevadă, în proiectele de buget aferente anilor 2027-2030, resursele financiare necesare implementării măsurilor în responsabilitatea acestora.

IX. IMPLICAȚII ASUPRA CADRULUI JURIDIC

Există posibilitatea ca anumite inițiative legislative să fie elaborate în vederea completării sau sporirii eficienței cadrului juridic național relevant.

PROIECT